РОЗДІЛ ІІ. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 347:004.8
DOI https://doi.org/10.26661/2786-5649-2026-4-02

Стаття поширюється на умовах відкритої ліцензії CC BY 4.0

ПЕРЕВАГИ ТА ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ ПРАВНИКАМИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІЙ СФЕРІ

Хлистік М. А.
доктор філософії у галузі права,
доцент кафедри права та економіко-фінансової безпеки
ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права»
вул. Промислова, 2, Луцьк, Україна
orcid.org/0000-0002-7154-2320
mirahlystik@gmail.com

Ключові слова: *штучний інтелект, цивільно-правова сфера, юридичні галюцинації, цивільний процес, зловживання процесуальними правами, LegalTech, договірні ризики, професійна етика юриста.*

У статті здійснено комплексний аналіз переваг і потенційних ризиків використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у цивільно-правовій сфері та суміжній правозастосовній практиці. Зазначено, що стрімка інтеграція генеративного ШІ у діяльність представників правничої професії є незворотнім процесом, які має свої переваги та потенційні ризики. Підкреслено, що одними з найпопулярніших напрямків застосування ШІ у сфері цивільно-правових відносин є: експрес-аудит контрактів, структурування масивів даних, зіставлення матеріалів справи з правозахисною практикою, прогнозування результатів судових розглядів, генерація проєктів процесуальних документів та пошук вразливих місць у власній правовій позиції. Водночас досліджено системні виклики та загрози, спричинені застосуванням «цифрового розуму» без належного фахового контролю. Особливу увагу зосереджено на феномені «юридичних галюцинацій» (згенерованих ШІ неіснуючих судових прецедентів, скасованих нормативно-правових актів чи вигаданих договірних конструкцій). Проаналізовано актуальну судову практику, яка демонструє тенденцію до кваліфікації судами посилань на вигадані дані як зловживання процесуальними правами, неналежне виконання процесуальних обов'язків та підставу для повернення скарг чи залишення позовів без розгляду. Доведено, що ключовим запобіжником негативних наслідків є неухильне дотримання принципу фахового людського контролю (human-in-the-loop), згідно якого ШІ виступає виключно допоміжним інструментом, тоді як усю повноту юридичної та етичної відповідальності за достовірність інформації несе правник. З метою мінімізації правових ризиків та вдосконалення вітчизняного законодавства запропоновано закріпити правовий статус і стандарти використання систем ШІ у Цивільному та Цивільному процесуальному кодексах України, уніфікувати етичні правила професійної діяльності з введенням дисциплінарної відповідальності за поширення «юридичних галюцинацій», а також інтегрувати спеціалізовані освітні модулі з цифрової грамотності та критичного аналізу контенту в програми підготовки і підвищення кваліфікації правників.

ADVANTAGES AND POTENTIAL RISKS OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE BY LAWYERS IN THE CIVIL LAW SPHERE

Khlystik M. A.
PhD in Law,
Associate Professor at the Department of Law and Economic-Financial Security,
IHE "Academy of Recreational Technologies and Law"
Promyslova str., 2, Lutsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-7154-2320
mirahlystik@gmail.com

Key words: *artificial intelligence, civil law, legal hallucinations, civil procedure, abuse of procedural rights, LegalTech, contractual risks, professional ethics of lawyers.*

This article provides a comprehensive analysis of the benefits and potential risks of using artificial intelligence (AI) technologies in the field of civil law and related legal practice. It is noted that the rapid integration of generative AI into the work of legal professionals is an irreversible process, which has both advantages and potential risks. It is emphasised that among the most popular areas of AI application in the field of civil law are: rapid contract audits, structuring of datasets, comparing case materials with legal precedent, predicting the outcomes of court proceedings, generating drafts of procedural documents, and identifying vulnerabilities in one's own legal position. At the same time, the study examines the systemic challenges and threats caused by the use of 'digital intelligence' without proper professional oversight. Particular attention is focused on the phenomenon of 'legal hallucinations' (AI-generated non-existent legal precedents, repealed legislative acts or fictitious contractual arrangements). Current case law has been analysed, demonstrating a tendency for courts to classify references to fictitious data as an abuse of procedural rights, a failure to fulfil procedural obligations, and grounds for dismissing complaints or leaving claims unexamined. It has been demonstrated that the key safeguard against negative consequences is strict adherence to the 'human-in-the-loop' principle, under which AI acts solely as an auxiliary tool, whilst the lawyer bears full legal and ethical responsibility for the accuracy of the information. With a view to minimising legal risks and improving domestic legislation, it is proposed to enshrine the legal status and standards for the use of AI systems in the Civil Code and the Code of Civil Procedure of Ukraine, to standardise the ethical rules governing professional practice by introducing disciplinary liability for the dissemination of 'legal hallucinations', and to integrate specialised educational modules on digital literacy and critical content analysis into training and continuing professional development programmes for lawyers.

Постановка проблеми. У сучасних умовах всеохоплюючої цифровізації та стрімкого розвитку інноваційних технологій досить швидко відбувається інтеграція штучного інтелекту (далі – ШІ) у суспільне життя, у тому числі охоплюючи сферу приватноправових відносин. Якщо у перші десятиліття прориви у сфері ШІ відбувалися кожні 5-10 років, то зараз вони відбуваються кожні 6-12 місяців [1]. Зазначені зміни торкнулись і сфери юриспруденції, зокрема, у цивільному обороті правники активно користуються послугами ШІ для перевірки контрагентів та складання текстів договорів, підготовки правових та процесуальних документів, консультування клієнтів, аналізу судової практики, формування правової позиції та виступів у судових засіданнях тощо.

Важко не помітити, що «цифровий розум» швидко розвивається та еволюціоную, захоплюючи все нові і нові сфери. Відомий міжнародний експерт з питань впливу штучного інтелекту на суспільство та найбільш цитований у світі автор про розвиток юридичних послуг Річард Сасскінд прогнозує у недалекому майбутньому світ онлайн-судів, глобальних юридичних компаній на основі штучного інтелекту, революційних стартапів, юридичної підготовки у віртуальній реальності та нового спектру юридичних професій [1]. Очевидно, що сьогодні такі слова вже не видаються чимось неймовірним.

Проте поряд з перевагами, які отримують користувачі ШІ, зростає кількість зловживань та некоректного використання ШІ, адже його

можливості не безмежні, а технології не настільки досконалі, щоб можна було безумовно їм вірити та бездумно застосовувати. Крім того, аналіз чинного законодавства та правозастосовної практики засвідчує наявність глибоких суперечностей між стрімким практичним впровадженням технологій штучного інтелекту та відсутністю уніфікованої нормативно-правової бази на національному рівні, чітких критеріїв застосування ШІ та меж відповідальності як розробників, так і користувачів таких систем. У таких умовах особливого значення набувають ризики застосування ШІ представниками правничої професії у сфері приватного права як найбільш значимій сфері людського життя. Тому тема безпечного та етичного застосування технологій ШІ у діяльності правників є досить актуальною, а позитивні ефекти (переваги) та потенційні правові ризики їх використання у цивільно-правовій сфері потребують комплексної доктринальної оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про важливість проблематики застосування ШІ у правовій сфері свідчить значний інтерес та спрямованість у вказаному напрямку наукових розвідок вітчизняних дослідників, які намагаються вивчати різні аспекти цього питання. Так, Скляренко І. В. [2] розглянув перспективи застосування ШІ в цивільному судочинстві; Главюк І. В. [3] дослідила питання відповідального використання штучного інтелекту у процесуальних документах у кримінальному провадженні; Балацька О. Р. [4] звернула увагу на етичне регулювання та відповідальне впровадження ШІ в судову практику; Бєлов Д. М. та Бєлова М. В. [5] провели оцінку потенціалу та ризиків застосування штучного інтелекту в судочинстві та судових рішеннях; конституційно-правові аспекти використання ШІ у правосудді були предметом дослідження Берназюк І. М. [6].

Попри це, проблематика використання штучного інтелекту саме в цивільно-правовій сфері потребує подальшого комплексного осмислення та аналізу переваг і потенційних ризиків застосування «цифрового розуму» з урахуванням новітніх європейських тенденцій та пріоритету цивілістичної доктрини.

Метою статті є здійснення цілісного системного аналізу переваг та потенційних ризиків використання ШІ у цивільно-правовій сфері, а також розробка рекомендацій щодо мінімізації негативних правових наслідків і вдосконалення цивільного законодавства України.

Для досягнення поставленої мети було використано загальнонаукові та спеціально-наукові методи: діалектичний, формально-логічний, статистичний, нормативно-аналітичний та ін. Окрім того, під час підготовки статті для пошуку та аналізу джерел, технічного форматування та мовного редагування застосовувалась модель ШІ – Gemini. Остаточний текст перевірено та суттєво доопрацьовано автором.

Виклад основного матеріалу. Штучний інтелект – це загальний термін для позначення технології, яка може імітувати людські здібності, такі як навчання, міркування, вирішення проблем, прийняття рішень та розуміння мови [7]. У Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні ШІ визнається як «організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань» [8].

Можна стверджувати, що у сучасному світі ШІ переходить від раннього впровадження до повсякденного застосування, зокрема представниками правничої професії. Як свідчать статистичні дані станом на 2026 рік, у США 79% юристів використовують інструменти ШІ, а 52% штатних юрисконсультів активно застосовують у своїй роботі генеративний ШІ, здатний створювати новий контент, такий як текст, зображення або аудіо, на основі аналізу великих обсягів даних [9]. На відміну від традиційного ШІ, який фокусується на аналізі та класифікації існуючої інформації, генеративний ШІ створює абсолютно новий контент. Основна перевага при роботі з генеративним ШІ – це підвищення ефективності: ця технологія прискорює процес генерації контенту, пошук відповідей, допомагає автоматизувати рутинні завдання, скоротити витрати та звільнити час людини на більш творчі або більш пріоритетні завдання.

Згідно з міжнародним дослідженням Thomson Reuters, результати якого відображені у Звіті про генеративний штучний інтелект у професійних послугах за 2025 рік, серед правників, які використовують інструменти штучного інтелекту, найпоширенішими варіантами використання є: огляд документів (77%), юридичні дослідження (74%), короткий опис документа (74%), складання короткого опису або службової записки (59%), складання договорів (58%) [10, с. 15].

Найбільш розповсюдженими напрямками застосування ШІ у юридичній сфері в Україні визнано: створення документів та іншого контенту; аналіз великих масивів даних; адміністрування/автоматизація робочих процесів (добір джерел, формування типових договорів, розподіл завдань тощо); управління контентом (пошук та перевірка контенту, здійснення перекладу

матеріалів, стенограм судових засідань); прогнозування судових рішень, узагальнення судової практики; здійснення контролю та виявлення технічних помилок у документах, зокрема орфографічних, граматичних та стилістичних; перевірки документів на відповідність чинному законодавству та ін. [11, с. 7].

Очевидно, що одними з найпопулярніших напрямків застосування ШІ у сфері цивільно-правових відносин можна назвати:

1) *експрес-аудит контрактів*. Алгоритми штучного інтелекту демонструють надзвичайно високу ефективність у сфері попереднього аналізу та експрес-аудиту цивільно-правових договорів. Сучасні моделі ШІ здатні за лічені секунди сканувати масштабні тексти, здійснюючи швидке виділення істотних умов, строків виконання зобов'язань, фінансових параметрів та потенційних колізій, що дозволяє юристам значно скоротити час на перевірку стандартних шаблонів та оперативно ідентифікувати приховані ризики або невигідні застереження. Саме у цьому напрямку ШІ виходить на перший план: «юридичні дослідження, перевірка документів та складання контрактів за допомогою генеративного ШІ зараз є основними видами діяльності у фірмах, які впровадили цю технологію» [12];

2) *структурування фактів та масивів даних*. Аналіз матеріалів цивільної справи чи досудового врегулювання спору доволі часто ускладнюється роботою з великими обсягами неструктурованих даних: довідками, актами, експертизами, листуванням сторін тощо. Штучний інтелект допомагає структурувати ці масиви, формувати хронологію подій та створювати єдину базу фактів із посиланнями на матеріали справи. Це мінімізує людські помилки, страхує від пропуску важливих деталей і дозволяє вибудувати сильну процесуальну стратегію у спорах будь-якої складності (майнових, спадкових, сімейних та ін.);

3) *зіставлення матеріалів справи з правозахисною практикою та прогнозування результату.* Спеціалізовані аналітичні модулі (LegalTech-платформи) здатні здійснювати інтелектуальний пошук подібних за змістом судових рішень. ШІ аналізує позиції судів першої, апеляційної та касаційної інстанцій у аналогічних цивільних спорах, допомагаючи адвокатам знаходити сталу судову практику, правові висновки Верховного Суду, релевантні прецеденти та прогнозувати результати судових розглядів, що дає змогу клієнту та юристу прийняти зважене рішення щодо доцільності звернення до суду, судових витрат або ж пошуку шляхів досудового врегулювання спорів;

4) *формування правової позиції у цивільних спорах, генерація аргументації та створення проєктів процесуальних документів.* Сучасні LegalTech-платформи здатні на основі аналізу фактичних обставин справи та норм матеріального та процесуального права створювати базові проєкти процесуальних документів, швидко структурувати позовну заяву, відзив чи апеляційну скаргу, формуючи чітку правову підставу та прохальну частину;

5) *пошук слабких місць у власній правовій позиції.* ШІ допомагає змоделювати можливі заперечення опонента у цивільному спорі, що дозволяє завчасно виявити вразливі місця власної позиції, підготувати контраргументи чи додаткові докази та мінімізувати ризики програшу.

В Україні вже сьогодні доступні спеціалізовані LegalTech-сервіси, які допомагають швидко опрацьовувати судову практику й величезні масиви правової інформації. Найбільшу популярність здобули такі сервіси, як: LIGA360, ActiveLex, Opendatabot, PravoSud та ін. [13]. Крім того, за допомогою створення нових інструментів для використання технологій штучного інтелекту, у червні 2026 року співробітниками Верховного Суду було інтегровано Єдиний державний реєстр судових рішень (далі – ЄДРСР) та Базу правових позицій Верховного Суду: у ЄДРСР стала доступною нова опція «Релевантна практика ВС», що, як декларується, покликано зробити пошук судової практики швидшим, зручнішим і ефективнішим [14]. Такий крок яскраво свідчить, що штучний інтелект остаточно переходить із категорії експериментальних інструментів у статус базового стандарту цифрової інфраструктури сучасного українського судочинства.

Спеціалізовані аналітичні модулі у сфері LegalTech здебільшого є платними, що зумовлює обмеженість їх використання у повсякденній практиці частини представників правничої професії. Натомість базові версії загальновідомих генеративних моделей ШІ (зокрема GPT від OpenAI, Claude від Anthropic та Gemini від Google), які домінують на ринку [9], позбавлені прямого інтегрованого доступу до ЄДРСР і не здатні здійснювати автентичний пошук національної судової практики. Це обертається критичним ризиком так званих «галюцинацій» ШІ – генерації неіснуючих судових рішень, нормативно-правових актів чи правових позицій під виглядом достовірних джерел.

Генерація моделями ШІ неіснуючих судових прецедентів, нормативно-правових актів чи договірних конструкцій (так званих «юридичних галюцинацій») є одним з основних ризиків використання «штучного розуму». Особливу загрозу це створює для сфери цивільно-правових відносин, де фундаментальне значення мають точність, юридична визначеність та доказова база. Згідно зі Словником термінів у сфері штучного інтелекту,

схваленим Міністерством цифрової трансформації, «галюцинування» визначається як «феномен, за якого результат роботи системи генеративного ШІ містить неточну або хибну інформацію, що оманливо представлена як достовірна» [15, с. 9].

У 2026 році вказана проблема набула системного характеру: непоодинокими є випадки, коли під час підготовки процесуальних документів у цивільних провадженнях (позовних заяв, відзивів, клопотань тощо) адвокати використовують інформацію, згенеровану штучним інтелектом, без попередньої перевірки її автентичності. Така тенденція викликає обґрунтоване занепокоєння щодо зниження якості та достовірності аргументації, а також ставить під сумнів відповідність подібної практики засадам професійної етики й стандартам юридичної діяльності.

Так, Верховний Суд у складі судді Касаційного цивільного суду, вирішуючи питання про відкриття касаційного провадження у справі № 523/9632/24, звернув увагу на проблему «галюцинацій» ШІ в українському судочинстві. У вказаній справі адвокат під час підготовки касаційної скарги скористався інструментами ШІ для добору судової практики. ШІ згенерував неіснуючі висновки Верховного Суду або приписав абсолютно стороннім справам невластивий їм контекст сімейних правовідносин. Верховний Суд зазначив, що «не заперечує використання учасниками справи інформаційних технологій при підготовці процесуальних документів, зокрема й інструментів штучного інтелекту (ШІ), однак таке використання має супроводжуватись відповідним контролем та верифікацією з боку людини» [16]. Оскільки у скарзі не було належно викладено передбачених законом підстав касаційного оскарження (через посилання на вигадані постанови), суд повернув касаційну скаргу заявнику.

У іншій справі № 754/17743/25 ухвалою судді Деснянського районного суду м. Києва від 30.03.2026 було залишено позов без розгляду, оскільки адвокат позивача у поданій позовній заяві та уточненнях до неї використав інструменти ШІ, проте не здійснив належного фахового контролю та верифікації згенерованого тексту, який містив посилання на неіснуючі судові рішення, скасовані та вигадані норми матеріального й процесуального права, а також неформальні висловлювання (так звані «галюцинації» ШІ). Незважаючи на наданий судом час для виправлення недоліків, представник повторно подав документ із подібними помилками, що суд кваліфікував як зловживання процесуальними правами, вияв неповаги до суду та підставу для залишення позову без розгляду [17].

Яскравою ілюстрацією можливих негативних наслідків для правників-користувачів інструментами ШІ при неналежному їх застосуванні без верифікації згенерованих даних є постанова Київського апеляційного суду від 11 березня 2026 року у справі № 758/18092/25, у якій скаржник обґрунтував свої вимоги посиланнями на неіснуючі постанови Верховного Суду, що поставило під сумнів обгрунтованість апеляційної скарги. Суд кваліфікував такі дії як неналежне виконання позивачем своїх процесуальних обов'язків та зловживання процесуальними правами. У постанові вказано, що «використання ШІ для підготовки процесуальних документів саме по собі не заборонено, проте відповідальність за достовірність інформації, викладеної у процесуальних документах, покладається виключно на учасника справи» [18]. При цьому суд послався на ухвалу Верховного Суду від 15 січня 2026 року у справі № 240/14153/24, у якій наголошено на обов'язковості дотримання принципу фахового людського контролю (human-in-the-loop) при використанні ШІ у правничій діяльності [19]. ШІ – лише допоміжний інструмент, відповідальність за будь-які результати роботи з ним несе правник, задача якого – забезпечити, щоб «використання систем ШІ було добросовісним і відповідало національним та міжнародним стандартам» [11].

Неналежне застосування моделей ШІ у цивільно-правовій сфері може спричинити й інші ризики: *нікчемність договорів, суперечливість умов або помилкову їх редакцію*. Якщо вигадані ШІ терміни, юридичні конструкції або посилання на закони, яких не існує чи які втратили чинність, потраплять до фінального тексту договору, це може призвести до правової невизначеності, визнання окремих положень договору нікчемними або ускладнить тлумачення його змісту. А текст договору, створений ШІ на основі великої кількості шаблонів із взаємовиключними положеннями або застарілими формулюваннями, створює величезне поле для маніпуляцій та ризики невиконання договірних зобов'язань.

Нарешті, ще одним з основних ризиків застосування технологій ШІ у цивільно-правових відносинах залишається *ймовірність витоку даних і порушення правил конфіденційності* – як через пряме використання незахищених модельних середовищ, так і внаслідок недосконалості існуючих механізмів кібербезпеки під час обробки масивів конфіденційної інформації. Завантаження даних у зовнішні або недостатньо захищені алгоритмічні системи створює передумови для порушення прав суб'єктів персональних даних та умов про нерозголошення.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що інтеграція технологій штучного інтелекту в цивільно-правову сферу є незворотним процесом, який відкриває безмежні можливості для підвищення ефективності, оптимізації

рутинних процесів, експрес-аудиту контрактів, структуризації масивів даних та прогнозування результатів спорів. Водночас стрімке поширення «цифрового розуму» супроводжується серйозними правовими ризиками, серед яких ключове місце займають феномен «юридичних галюцинацій», ризики нікчемності та суперечливості умов договорів, а також загрози порушення конфіденційності й захисту персональних даних.

Аналіз судової практики переконливо свідчить про те, що українські суди дедалі частіше стикаються з наслідками механічного використання ШІ, кваліфікуючи посилання на неіснуючі прецеденти та норми як зловживання процесуальними правами, неналежне виконання обов'язків, прояв неповаги до суду та підставу для залишення позовів без розгляду або повернення скарг. Це актуалізує необхідність неухильного дотримання принципу фахового людського контролю (human-in-the-loop), за яким ШІ розглядається виключно як допоміжний інструмент, усю повноту юридичної та етичної відповідальності за результати застосування якого несе людина.

З огляду на проведене дослідження, для мінімізації негативних правових наслідків та вдосконалення цивільного законодавства і правозастосовної практики пропонується здійснити наступні кроки:

1) *закріпити статус ШІ у національному законодавстві (зокрема у Цивільному та Цивільному процесуальному кодексах України):* розробити чіткі стандарти використання систем ШІ в нормотворчій та правозастосовній діяльності, до яких включити обов'язковість верифікації учасниками цивільно-правових відносин будь-яких матеріалів, згенерованих із залученням інструментів ШІ;

2) *уніфікувати стандарти професійної етики:* доповнити правила адвокатської етики та корпоративні стандарти юридичної практики прямими положеннями щодо заборони використання неперевірених даних, фіктивних документів та посилань (так званих «юридичних галюцинацій»), передбачивши за такі зловживання реальну дисциплінарну відповідальність;

3) *інтегрувати стандарти цифрової трансформації у юридичну освіту*: оновити освітні програми підготовки та підвищення кваліфікації юристів, адвокатів і суддів спеціалізованими модулями з цифрової грамотності, навичок безпечного використання інструментів ШІ та критичного аналізу контенту, створеного за допомогою генеративного ШІ.

ЛІТЕРАТУРА

1. How To Think About AIA. Guide For The Perplexed. *Richard Sussking* : webside. URL: https://www.susskind.com/ (дата звернення: 29.07.2026).
2. Скляренко І. В. Перспективи застосування штучного інтелекту в цивільному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право.* 2024. Випуск 81. Ч. 1. С. 231–237. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.1.36
3. Главюк І. В. Апеляційна скарга з галюцинаціями штучного інтелекту: висновки на майбутнє з одного кейсу у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право.* 2026. Випуск 93. Ч. 5. С. 46–52. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.5.6
4. Балацька О. Р. Штучний інтелект у правосудді: виклики та перспективи соціальної справедливості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 439–442. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/104
5. Бєлов Д. М., Бєлова М. В Штучний інтелект в судочинстві та судових рішеннях, потенціал та ризики. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право.* 2023. Випуск 78. Ч. 2. С. 315–320. DOI https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.50
6. Берназюк І. М. Штучний інтелект у правосудді: конституційно-правовий аспект. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2025. Випуск 02. С. 130–136. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.16
7. Richter M. Artificial Intelligence and law: Guide for legal professionals. 2026. *Thomson Reuters* : webside. URL: https://legal.thomsonreuters.com/blog/artificial-intelligence-and-law-guide/ (дата звернення: 29.07.2026).
8. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 року № 1556-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80 (дата звернення: 29.07.2026).
9. Волнянський А. Що таке генеративний штучний інтелект і де він застосовується? *Colobridge* : website. URL: https://blog.colobridge.net/uk/2025/08/generative-artificial-intelligence-ua/ (дата звернення: 29.07.2026).
10. 2025 Generative AI in Professional Services Report. Thomson Reuters Institute. 2025. URL: https://www.thomsonreuters.com/content/dam/ewp-m/documents/thomsonreuters/en/pdf/reports/2025-generative-ai-in-professional-services-report-tr5433489-rgb.pdf (дата звернення: 29.07.2026).

11. Рекомендації з відповідального використання штучного інтелекту для правників, розроблені Міністерством цифрової трансформації України. 2025. URL: https://storage.thedigital.gov.ua/files/2/72/fcf6c498e0a9f57e7a8521ff9833372d.pdf (дата звернення: 29.07.2026).
12. Agbai Ch. 90 Key AI Statistics in the Legal Field for 2026. URL: https://azumo.com/artificial-intelligence/ai-insights/ai-in-law-statistics (дата звернення: 29.07.2026).
13. Українські лігалтекові проєкти і стартапи. URL: https://legaltech.org.ua/projects/ (дата звернення: 29.07.2026).
14. Інтеграція Єдиного державного реєстру судових рішень та Бази правових позицій Верховного Суду. *Судова влада України* : веб-сайт. URL: https://www.supreme.court.gov.ua/press/news/2052414/ (дата звернення: 29.07.2026).
15. Словник термінів у сфері штучного інтелекту / упорядники: Чумаченко Д., Мішкін Д., Андрієнко О., Краковецький О., Турута О., Дубно О., Хрущова Д., Кобрін А., Авдєєва Т., Кравець І., Герасимяк В., Шабанов О., Бистрицька А. Київ. Міністерство цифрової трансформації України, 2024. 37 с. URL: https://storage.thedigital.gov.ua/files/2/72/389a01ab0cc82040dfe172f94d1af720.pdf (дата звернення: 29.07.2026).
16. Ухвала Верховного Суду у складі судді Касаційного цивільного суду Шиповича В. В. від 16 березня 2026 року у справі № 523/9632/24. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/135156098 (дата звернення: 30.07.2026).
17. Ухвала Деснянського районного суду м. Києва від 30 березня 2026 року у справі № 754/17743/25. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/135249124 (дата звернення: 30.07.2026).
18. Постанова Київського апеляційного суду від 11 березня 2026 року у справі № 758/18092/25. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/134836494 (дата звернення: 30.07.2026).
19. Ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 15 січня 2026 року у справі № 240/14153/24. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133336040 (дата звернення: 30.07.2026).

REFERENCES

1. Richard Sussking (2025, March 20). *How To Think About AIA. Guide For The Perplexed.* URL: https://www.susskind.com/ .
2. Skliarenko, I. V. (2024). Perspektyvy zastosuvannia shtuchnoho intelektu v tsyvilnomu sudochynstvi (Prospects for the application of artificial intelligence in civil proceedings). *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriia Pravo,* (81), Ch. 1, 231–237. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.1.36 .
3. Hloviuk, I. V. (2026). Apeliatsiina skarha z haliutsynatsiiamy shtuchnoho intelektu: vysnovky na maibutnye z odnoho keisu u kryminalnomu provadzhenni (Appeal with artificial intelligence hallucinations: conclusions for the future from a single case in criminal proceedings). *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriia Pravo*, (93), Ch. 5, 46–52. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.5.6 .
4. Balatska, O. R. (2025). Shtuchnyi intelekt u pravosuddi: vyklyky ta perspektyvy sotsialnoi spravedlyvosti (Artificial intelligence in justice: challenges and prospects for social justice). *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (2), 439–442. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/104 .
5. Bielov, D. M., & Bielova, M. V. (2023). Shtuchnyi intelekt v sudochynstvi ta sudovykh rishenniakh, potentsial ta ryzyky (Artificial intelligence in court proceedings and judicial decisions, potential and risks). *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriia Pravo,* (78), Ch. 2, 315–320. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.50 .
6. Bernaziuk, I. M. (2025). Shtuchnyi intelekt u pravosuddi: konstytutsiyno-pravovyi aspekt (Artificial intelligence in justice: constitutional and legal aspect). *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, (2), 130–136. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.16 .
7. Richter, M. (2026, July 24). Artificial Intelligence and Law: Guide for Legal Professionals. Thomson Reuters. URL: https://legal.thomsonreuters.com/blog/artificial-intelligence-and-law-guide/ .
8. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 2 hrudnia 2020 roku № 1556-r (On approval of the Concept of artificial intelligence development in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1556-r dated December 2, 2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80 .
9. Volnianskyi, A. (2025, August 02). Shcho take heneratyvnyi shtuchnyi intelekt i de vin zastosovuietsia? (What is generative artificial intelligence and where is it used?). Colobridge. URL: https://blog.colobridge.net/uk/2025/08/generative-artificial-intelligence-ua/ .

10. Thomson Reuters Institute. (2025). 2025 Generative AI in Professional Services Report. URL: https://www.thomsonreuters.com/content/dam/ewp-m/documents/thomsonreuters/en/pdf/reports/2025-generative-ai-in-professional-services-report-tr5433489-rgb.pdf .
11. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. (2025). Rekomendatsii z vidpovidalnoho vykorystannia shtuchnoho intelektu dlia pravnykiv (Recommendations for the responsible use of artificial intelligence for legal professionals). URL: https://storage.thedigital.gov.ua/files/2/72/fcf6c498e0a9f57e7a8521ff9833372d.pdf .
12. Agbai, Ch. (2026, May 01). 90 Key AI Statistics in the Legal Field for 2026. *Azumo*. URL: https://azumo.com/artificial-intelligence/ai-insights/ai-in-law-statistics.
13. Ukrainski lihaltekovi proiekty i startapy (Ukrainian legal tech projects and startups). LegalTech Ukraine. URL: https://legaltech.org.ua/projects/ .
14. Intehratsiia Yedynoho derzhavnoho reiestru sudovykh rishen ta Bazy pravovykh pozytsiy Verkhovnoho Sudu (2026, June 23), (Integration of the Unified State Register of Court Decisions and the Database of Legal Positions of the Supreme Court). Sudova vlada Ukrainy. URL: https://www.supreme.court.gov.ua/press/news/2052414/ .
15. Chumachenko, D., Mishkin, D., Andriienko, O., Krakovetskyi, O., Turuta, O., Dubno, O., Khrushchova, D., Kobrin, A., Avdieieva, T., Kravets, I., Herasymiak, V., Shabanov, O., & Bystrytska, A. (Compilers). (2024). Slovnyk terminiv u sferi shtuchnoho intelektu (Glossary of terms in the field of artificial intelligence). Kyiv: Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. URL: https://storage.thedigital.gov.ua/files/2/72/389a01ab0cc82040dfe172f94d1af720.pdf .
16. Ukhvala Verkhovnoho Sudu u skladi suddi Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu Shypovycha V. V. vid 16 bereznia 2026 roku u spravi № 523/9632/24 (Ruling of the Supreme Court composed of Judge of the Cassation Civil Court Shypovych V. V. dated March 16, 2026, in case No. 523/9632/24). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/135156098 .
17. Ukhvala Desnianskoho raionnoho sudu m. Kyieva vid 30 bereznia 2026 roku u spravi № 754/17743/25 (Ruling of the Desnianskyi District Court of Kyiv dated March 30, 2026, in case No. 754/17743/25). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/135249124 .
18. Postanova Kyivskoho apeliatsiinoho sudu vid 11 bereznia 2026 roku u spravi № 758/18092/25 (Resolution of the Kyiv Court of Appeal dated March 11, 2026, in case No. 758/18092/25). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/134836494 .
19. Ukhvala Verkhovnoho Sudu u skladi kolegii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu vid 15 sichnia 2026 roku u spravi № 240/14153/24 (Ruling of the Supreme Court composed of the panel of judges of the Cassation Administrative Court dated January 15, 2026, in case No. 240/14153/24). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133336040 .

Дата першого надходження статті до видання: 19.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.10.2026